

KKK – Den katolske Kirkes Katekismus

Ved præsentationen af den danske oversættelse af KKK redegjorde lederen af Katolsk Forlag, Sebastian Olden-Jørgensen, for katekismernes historie

Af Sebastian Olden-Jørgensen

*Den katolske Kirkes Katekismus*¹ er en tekst, som på mange måder er enestående. Det gælder både dens omfang, dens klare og smukke sprog, dens autoritet, dens anvendelsesmuligheder og dens popularitet. Det er ikke ofte, at omfangsrige kirkelige dokumenter på adskillige hundrede sider bliver internationale bestsellere, og i dette tilfælde oven i købet med god grund. Teksten er vist allerede en klassiker, eller som det vist hedder på moderne dansk: kanon ...!

Jeg vil ikke her sige noget videre om alle de nærliggende spørgsmål, der knytter sig til *Katekismen*, altså om dens tilblivelse, dens opbygning, dens stil, dens forhold til Biblen, traditionen og læreembedet. Det ville vist kræve en forelæsning, og i øvrigt får man svar på de fleste af disse spørgsmål i den lille gule *Introduktion til Den katolske Kirkes Katekismus*,² som Katolsk Forlag og Ansgarstiftelsens forlag har udgivet samtidig med *Katekismen*.

I stedet vil jeg anstille nogle korte historiske betragtninger, for i historisk perspektiv er *Katekismen* måske ikke så enestående endda. Når man sammenligner *Katekismen* med dens eneste egentlige forgænger, *Catechismus Romanus* fra 1566, er der i hvert fald en række iøjnefaldende ligheder. Det gælder genren, dvs. ingen af dem er en *lille katekismus* beregnet til undervisning af børn og unge, men de er begge en *stor katekismus* beregnet for lærere, kateketer og præster. *Catechismus Roma-*

¹ Den katolske Kirkes Katekismus, Katolsk Forlag og Ansgarstiftelsens Forlag, København 2006, ISBN 87-85213-76-4 og 87-88297-54-3, 807 sider, 295 kr. indb.

² Sebastian Olden-Jørgensen, *Introduktion til Den katolske Kirkes Katekismus*, Katolsk Forlag og Ansgarstiftelsens Forlag, København 2006, ISBN 87-85213-84-5, 38 sider, 40 kr. hft.

nus er f.eks. ifølge sin officielle titel (*Catechismus ex decreto Concilii Tridentini ad Parochos*)³ direkte stilet til sognepræsterne, dvs. til de ansvarlige for forkyndelse og religiøs undervisning, og *Den katolske Kirkes Katekismus* henvender sig ifølge forordet i første række, men sandelig ikke udelukkende til de professionelle kateketer, særlig de ansvarlige for udarbejdelsen af kateketisk materiale. Begge katekismer har også den samme grundopbygning, dvs. delt i fire dele: troen, sakramenterne, moralen og bønnerne. Denne sidste overensstemmelse skyldes ikke hjernedød traditionisme i Rom, men at man efter forskellige udkast nåede frem til, at *Catechismus Romanus'* koncept var bæredygtigt: først troen og fejringen af troen, derefter livet efter troen og det åndelige liv, først Guds initiativ og handlen, derefter menneskets svar og samvirke. Først og fremmest ligner *Catechismus Romanus* dog den nye *Katekismus* ved at være en katekismus for hele kirken, ikke kun for et enkelt bispedømme eller en nation. Det vil sige, den er ikke en katekismus til erstatning for mangfoldigheden af lokale katekismer, men til supplement og hjælp.

Men også på andre områder, både de mere spøjse og de dybereliggende, er der interessante ligheder. *Den katolske Kirkes Katekismus* blev forfattet på et levende sprog, nemlig fransk, af en række kompetente biskopper assisteret af en skare teologer og andre rådgivere, og først siden oversat til pænt og klart, men ikke særlig spændende, moderne kirkelatin. Det kan synes vældig moderne, men det er ikke anderledes med *Catechismus Romanus*, der blev skrevet af en gruppe biskopper på italiensk, assisteret af tidens bedste teologer, og først derefter oversat til latin og sprogligt poleret af tidens ypperste latinske stilister. Jeg tror ikke, denne lighed er tilfældig, men afspejler, at troen og dens videregivelse er noget levende, noget her og nu – noget, som kræver et modersmål.

En langt dybere lighed mellem de to katekismer finder man, hvis man ser på deres plads og funktion i kirkehistorien. Begge katekismer danner nemlig slutstenen på en kirkelig fornyelse og et koncil. I *Catechismus Romanus'* tilfælde besluttede Tridentinerkonciliet (1545-47, 1551-52, 1562-63) direkte under sin sidste samling, at der skulle laves en katekismus, og man gik i gang med forarbejderne, men blev ikke færdig og overlod det derefter til paven. Allerede tre år senere lå teksten færdig. Utrolig hvad de kunne få fra hånden før computerteknologien ...!

I den nye *Katekismus'* tilfælde besluttede Andet Vatikanconcil 1962-65 ganske vist intet om en katekismus, men ideen til *Katekismen* blev lanceret på en bispesynode i 1985 i anledning af tyveåret for koncilets afslutning. I begge tilfælde er et af formålene at give en fremstilling af Kirkens tro og morallære i lyset af det seneste koncil. Det vil sige at formidle koncilets bogstav i systematisk form, men også at udtrykke dets ånd og omsætte den i konkret katekese.

Men vi kan gå endnu videre i paralleliseringen af de to katekismer. De markerer nemlig begge et trin i overvindelsen af dybtgående kirkelige kriser, dvs. de står ved det punkt i udviklingen, hvor Kirken igen ved, hvad den vil og står for, så den kan sige det klart og energisk til sig selv og til verden. I *Catechismus Romanus'* tilfælde er det selvfølgelig reformationstiden med dens kirkelige sammenbrud, forvirring og konkurrerende reformbevægelser, der repræsenterede udfordringen. I *Den katolske Kirkes Katekismus'* tilfælde er det den postkonciliære krise, dvs. den kirkelige udgave af kulturrevolutionen i kølvandet på dét, som vi i mangel af bedre kalder ungdomsoprøret eller slet og ret '68. Forskellen mellem de to kriser kirkeligt set er, at i 1500-tallet kom Tridentinerkonciliet i slutningen af krisen og blev en del af dens overvindelse, mens i forrige århundrede Andet Vatikanconcil kom før krisen og blev en del af dens forhistorie. I begge tilfælde finder man imidlertid en katekismus på grundlag af konciliet på netop dét punkt i udviklingen, hvor Kirken for alvor er ved at genfinde sin identitet, sin handlekraft og sit mæle. Det er som sådan, som et tegn på Kirkens genvundne evne og vilje til at gøre rede for det håb, den har – "med sagmodighed og guds frygt og med

³ Latin: *Katekismus*, besluttet af Tridentinerkonciliet og rettet til sognepræster

en god samvittighed," som det hedder i Første Petersbrev⁴ – at jeg også tolker *Den katolske Kirkes Katekismus*. Hvis denne tolkning er rigtig, har vi så meget desto mere grund til at hilse udgivelsen af den danske oversættelse velkommen.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

⁴ 1 Pet 3,15–16: I skal hellige Herren Kristus i jeres hjerte og altid være rede til forsvar over for enhver, der kræver jer til regnskab for det håb, I har, men I skal gøre det med sagtomdighed og gudsfrygt og med en god samvittighed, for at de, der håner jeres gode livsførelse i Kristus, må blive gjort til skamme, når de bagtaler jer.